

Peatoimetaja: J. Lattik
 Tegevtoimetaja: A. Mälik
 Toimetuse sekr.: E. Vallak

Tellimiste hinnad:
 väljaarvestamata
 üksiknumber tasuta

Nr. 1. Stockholm. Pühapäeval, 22. okt. 1944a.

I aastakäik

MUINASJUTT.

J. Lattik

VEEL POLE KADUND KOIK

Muinasjutud algavad sõnadega: oli kord. Neid oleme lapsepõlves lugenud ja uneski veel kaasa rännanud muinasjutukangelastega. Hommikul, kui silmad väsimusest valla pääsesid, oli kahju, et ilus teekond lõppes ning algas lihtne üripäev töö ja talitustega.

Muinasjuttude hulka kuulub sedakorda ka meie minevik kõik, mis oli ja juhtus alles mõne ühikese nädala eest, algab sõnadega: oli kord. Nagu karjalapsed, koolipoisid ja kooli-tüdrukud käime unenägudes oma muinasjutumaal ja nädala aega rikust, küllust, toredust ja ilusat mugavat kodu, mis oli kord meie oma kodu.

Tallinna ja Tartu varemeile, Eesti talupoja tareks ette, avaratele põldudele, mahavatele metsadele ja loomade lahe vahutavatele voodudele on lahtiste lehtedena laialipillatud tulokirjaga kirjutatud sõnad: oli kord. Neid ei kustuta vesi, tuul ega mälestused. Ja mis meil muud on? Paar kolm kohvi tait viideid ja muid asju. Ja mõnel pole sedagi. Kannab juba võraste heldusest jagatud pesu.

Kuid meie ei leina, ei nuta, ei aja minevikku taga, mida veel ühegi säreliku kuni ei ole suutnud kinni püüda. Eestlase pisarad on üldiselt tulikallid ja tema leid juba ei kaota, ei viska maha niasugaste võitluste ja tsjude pärast, kui seda on minevik. Oli kord, ja nüüd ei ole enam. Nüüd on midagi muud. Nüüd mureb, puruneb ja variseb meie hingus kokku kõik see, mis oli vana, oli ajast eelne. Järgnevad ja loomusest südamel ümber toodud kestad pragunevad ja ootetavad riivid, mida lihtati uske ette, kui vaesoks käinud sõber kulla tuli, anavavad järele. Nädala esmakordselt elus elu onnast õgeniku olusügavusest vaatatuna. See on suurt ja tormiste aegade lõpu, et nad otavad ja viskavad inimesi küksepaistelt ja sülelusest maantele, ei annagi akord naga paari kompsu aasa võtta.

"Eriksdali Teataja" ilmub täna esmakordselt ja toimetusest mitteolenevaid põhjusil võib esimene number kergesti jääda ka viimasoks. Kuid selle ilmutimise tohiks olla küllaltki hinnatav, sest kui me asatate või isegi aastakümnete pärast mõtleme tagasi praegustele päevadele ja kui kellelgi on siis enda või laste jaoks veel alles väike, tagasihoidlik laagrilohkene, aitab see tohutu uuesti olavaks kõike seda, mis me praegu läbi olame.

Meil igatüüpi olus on mitmesuguseid päevi. Kõik need päevad koob aeg pikaks olukangaks. Ühtlased töö ja vaeva päevad tuhmuvad hallideks ja ununevad üksikud kuldseid rõõmulõimed või must kannatustekude jääb aga alati selgoks, kui kaugale või

kauaks ka meie ära läheme. Selliste rõõmsate ja kurba-de päevade hulgas on Eriksdali päevad kindlasti ainulaadsed ja needki jäävad kustumatult meie olu-min-gu olu ise millist teed tahes. Meid rõhub siin ühine kaotus - kodumaa kaotus; me olome koos ühises karantiinikitsuses; meie hingedes aga elab ühine usk ja lootus - veel pole kadunud kõik! Ja ses lootuses, et kõik pole veel kadunud, ilmub "Eriksdali Teataja" selles omalt poolt julgustussõks: Me olame veel. Ja me usume, et mitte tühja vaid et tuleviku tuuled toovad meile veel kord siia rõõmu ja olome jälle koos oma kodumaal. Kõik see, mis olnud vahepeal, jääb ainult mälestussõks.

August Mälik.

Nõrgad ja jõuetud ei kannata sellist õhu ja ruumivahetust välja ning hukuvad. Aga tugevad jäävad püsima ja näitavad oma kulanud ja luitunud kuuks: vaat' kus on uhke pidukaub. Pole meie vanemad ega esivanemad raskustes alla vandunud ja meie ei või neile häbi toha.

Unenägudes käime salaja siit sõbralikult Rootsi rannalt oma kodumaal, meie muinasjutumaal ja toome sült värskust, jõudu ja julgust kaasa. Hommikul kui ärkame, olome nagu karjalapsed, kes pahandavad, et miks ilus unenägu lõppes nii ruttu. Liigume mööda kitsaid ruume, soisame sõrgisabas, kuid süda, süda, süda nii valjusti, et lõhub rinna oost maha ja hüüab, et kord saavad unenõud tööks ja meie olome jälle kodumaal. Nüüd aga varisob huultelt muinasjutt: Oli kord.

Haridus ja tehnik.

Rõõmustaval kombel hoolitseb meie meditsiiniline personal väga edukalt üldise rahvariiduse tõusu eest meie ühiskonnas. Elegantselt sooritatud töö ja kur-

gulima proovide võtmisi, milline protseduur meie haridusjanelise rahva hulgas sarnast poolehoidu on leidnud, et sellist operatsiooni on üldisel palvel olnud sunnitud mitu korda teostama. Kõrgema hariduse alal korraldati 21. skp. kõikide heakskiidul ajajaht karde-tavale kiskjaile pedicu-lus capitisele, milline elukas viimasel ajal olevat frisuuridesse pesitsemal ilmunud.

Tehnika viimaste saavutuste levitamisel ilmus ootamata takistus trükimasi-na värvimäärimise pintali puudumise tõel. Meie trükikoja peainseneri üleskutses-le, ohverdada üks habemaja-mise pintsel värvi määrimiseks, et ei tekiks ületamatuid raskusi ajalehe ilmutamisel, oodati täna hommikul põnevusega vastukaja. Loodetavasti lahendatakse küsimus kiire korras helde annetaja vastutulekul, kui mitte vahepeal juba härra peainsener ise geniaalsele ideele pole tulnud, kasutada värvi määrimiseks oma uhket lõuahabet.

Prof. A. A. Linari-Linholm

Churchill ja Eden viisid Moskva konverentsil 10 päeva. Arutati sõja kiire lõpetamise, Poola ja Ungari ning Saksa okupeerimise ja mõjutsoonide jaotamise küsimusi.

Sõjategevuses oli tähelepanväärt Boome poolt Rovaniemi vallutamise, Venelased arendavad tegevust Pet-samo sihis. Saksa-Vene piiril on Vene pealetung arenenud Eydkuhnenini, milline vallutati. Varssavi juures on vaikus. Vene väed on ületanud Karpaadid ja lähenevad Budapesti ruumile. Belgia ruumis jätkuvad Tibo ja Vene vägede võitlused. Suur-Saksa ruumi tõmbuvate saksa vägedega. Inglise vägede dessant Kreekas on arenenud okukalt Pirkus ja Dubrovnik on vallutatud. Ungaris on Horthy riigipöörde segaduses vangistatud ja viidud Lõuna-Saksamaale. Kogu maal valitseb kaos, üldstreigid ja segadused. Lühnerindel liitlaste peale tungis Köln-Ancheni piirkonnas ja Metzi juures. Liitlaste peakorter teatab, et Saksa vastupanu on vähenenud. Üldiselt on suur heitlus edasi kõrgeisus ja äge sõjategevus jätkub kõikjal.

Harald Normak.

KUNSTILIST TEGEVUST.

Saatusel käsi on toonud rahkedahts Folkaskola põgenike majutuspaika peale teiste nimekate Eesti avaliku elu tegelaste ka kenakese kogu muusika ja näitekunsti esindajaid. Kuna nimetatud ala inimesed on alati ülevoolavalt teotahetellised ja nad on suutnud anda juba mitu meeleolukat tütut põgenike porale ja rootslastest küllalistele. Laagri juhataja pr. Vahlgren ja tema abi hr. Tilling on omalt poolt rohkesti abi olnud kunstiliste ettekannete läbiviimisel, mille üldkorraldajateks on herra Kompus ja pr. Marje Parikas. Ruumiliselt kokku surutud olukord loob suuri raskusi ettekannete ettevalmistamises osas. Et ettekanded vajavad ettevalmistust, teevad põgenikud oma heaolu ühel ruumiliselt enesepiiramis. Siin koos elades õpivad kunstnikud ja publikum üksteist tundma, mis on aluseks edaspidisele koostööle Eesti hüvanguks.

Eedo Karrisoo.

Muuseumi asjandusele, akendele hallitama jätetud toidupooliste ja sõskide kullul on antud lõplik hoop. laagriühema uute määrustega. Arenguliselt in. ese suunas käib hoolas töö. Kahel ajal käimise harjutamiseks on reserveeritud väljak 1 m inimese kohta, kus harjutused toimuval usinasti. Igasugu redelid, pulgad ja köied on õrna katte all, et ürgsed instinktid ei lööks lökkelo. Meile märkamatuks on toimunud geoloogiline ilmastu areng laagri põhjapoolsele vöötmel. Ajajärku iseloomustab uus löndiga sooja ilmastiku metsade loomastik.

Prof. Richard Indreko.

KUNSTIÜRITUSI.

Need algasid reedel 29. septembril, mil Harry Kaasik laulis mõne rahvapärast Eesti laulu, kuna nõudlikumat kava ei saanud klaveri puudusel esitada. Ka nädal hiljem reedel 6. oktoobril laulis Olga Tiedeberg klaveri kaasmänguga Merikanto laulu "Ma elan".

Uus laagrijuhatus muu- retses pianino, nõnda et neljapäeval 12. oktoobril, võidi esineda korrapäraselt koostatud ja ettevalmistatud kavaga: 1) major Matsoni tervitussõna eukülaalitele, 2) duett E. Aava kooperist "Vikerlased" O. Tiedebergi ja E. Karrisoo esituses, 3) Marje Parikase etekanne M. Underi "Kes?" kogust "Mureliku suuga". 5) Jutta aaria "Vikerlastest" O. Tiedeberg, 6) hispaania tants Tsalkovaki "Luikede järvest" - Klaudia Mäldutis 7) I. Sjöbergi "Tornera" - E. Karrisoo, 8) J. Strauss "Viini valss" - K. Mäldutis, K. Kõks. Lisapaladeks "Lapsepõlve kodu" H. Kaasiku ja pajat-saaria Leoncavallo kooperist "Pajatsid" - E. Karrisoo. Lõpetuseks ühislauluna "Isa-maa ilu hoides", mis õnnestus hästi, taktikindlalt ja ilmekalt.

Nädal aega hiljem 19. oktoobril esitatud kava oli pooliti improviseeritud: H. Kaasik ja O. Tiedeberg esitasid meeleolukaid laule, A. Lepp jutustas ühe maamehe humoreski ja Kaljo Kõks kammis juukseid - nii nagu seda tegid meie vanemad ja nagu see sünnib nüüd. Ettevalmistused uuteks kavadeks on käimas.

Hanno Kompus.

Laevandus: Viimased Eesti-Rootsi liinilaevad on Saaremaa jõe jõudnud siia ja laevahendus on katkenud. Kaugesõidukaptenite kaugel "trip" kuni vahiputkani on põhjasaunas ja lõunasuunas kuni sõõginõude peatuskohani. Laevamehed kasutavad praegu usinasti tühje piipe ja klaariv tubaka sisseveo prob-leome, mis valuuta raskuste tõttu on väga keerulised.

Majandus: Võidu jaoks toidusappa on viimasel ajal jäänud loomaks. Siiski saavutavad mõned isikud veel õige häid tulemusi. Esimene koht jäi tavallisti aga vanade veteraanide kätte. Vahekohtunik on hr. Vellner, kelle närvid näitavad head vastupidavust. Kaerapudru kokkutulek on rahuldav, kuid publiku huvi selle vastu näitab tugevat nõrgenemise tendentsi.

Siseriigist: On kuulda tihti palju tülid tühja asja pärast. Ka on siginenud kodakondsusega isikuid, kes liialt ruttavad kõiki siseasju riputama suure kella külge ja kulutavad juhataja toa ukse. Meie arvates tuleks asjad mole oma asjameeste läbi sirgeks ajada, sest muidu asetame oma rahvusliku endistsipliini üsna pahasse valgusesse.

Viimased sündmused: On saadud ja ka kõhest läinud viimase kuu palk - 2 krooni. On poostud kuivi sünnipäevi "Hele tühje" laulmisega. Korraldati ajajaht kuklakiskjatele otos püüdnud saunapurgatoormist, kuid väheste tulemus-tuga. Mehed, eesotsas kirjanik Gailtiga, on õppinud keerama "plotskit" igasugusest tubakast igasugusesse paberisse.

A.M.

"ROTARY KLUBI" ERIKSDALS FOLKSKOLA VOIMLAS.

Varsti peale laagrisse asumist organiseerisid mõned ettevõtlikud mehed siin midagi "Rotary-klubi" taolist. Iga teaduse- või kunstini-mene ehk muu kutseala esin-daja paluti oma kaaskodanikele laagris kõnelema sel-lest, mis talle kõige kähemal. Selliseid kõneõhtuid on ligemale kuu aja kestel olnud 9. Nad on laagri elule lisandnud huvitavat vaheldust, tuues kahtlematut kasu kõi-gile, kellele ettekannete sisu oli uudiseks.

Tellimiste hinnad:
väljaarvestamata
üksiknumber tasuta

Nr. 2. Stockholm. Pühapäeval, 29.okt.1944a.

I aastakäik

ROHKEM ENESEAJUSTUST.

WENDE PIINA BIGISTUSED.

Aug. Gallit.

“J. = Late R.”

Üksikud kodumaalt saabuval teated räägivad meie kodumaal toimunud sündmustest väga kurba keelt. Meil pole kahtlust, et meie rahvas on entud raskemate katsumuste alla kui kunagi varem. " "

Seda suuremat, tähelepanu
peame pöörama selle üksik-
kuile, kel õnnestus põge-
neda ning leida sõbralik-
ku alualust võraste juu-
res. Nad on nagu suurest
kivist möranenud killud,
küll väikesed, ent praegu-
ses olukorras siiski seda-
võrd tähtsad, et peame
neid hoidma ning need kok-
ku sulatama uuesti elu-
võimsaks rahvaks.

Seepärast peame eriti valvsad olema, et ei tekiks lahkellisiid, ületamatuid arusaamatusi ja lepitamatuid tülisiid. Peame meelos pidama, et iga emigrant, vörsail elades, on asetatud otsekui lavale kus pisemgi defekt saab noopis suurema tähtsuse. Seepärast peame oma käitumises ja eneseavaldusis olema tagasihoidlikumad ja taktilisemad, et vörsad ei omistaks meile pahesisid, mis ehk avalduvad vaid üksikute juures meie keskel.

Üks selline pahe, mis sageli meie kaasmaalaste juures ilmneb, on suur rõõm ja nauding esineda pealekaebajana ning halvustada oma rahvuskaaslasti. Armastatakse "õigust" otsida kõigile sitteks ikka võõra juures. See muutubki loputamine külelislahke pererahva kojas, või siis oma pishädadega tülitada kogu kvootnõut, räägib vaid halvast kasvatusest ja distsipliinipuudusest.

Meil enestol peaks küllalt võimu ja tahet olla, et seda pähet väljaro- kida ning selliseid kaas- kodanikke korrale kutsuda või siis pahemal juhul ne- isegi oma ühiskonnast väl- ja rookida. Lärmikaid ja korratuid inimesi ei kut- sutu oma katuse alla. Meie elame aga võõra maa, see

Ei taha, et sellest nii Vahest ei kannatanud sina palju kõneldakse ja laul- kõike seda välja, mis meie- dakse. Sõnad, kui ka laulu- ga tehti; siis aitasiid kaa- viisiid teevad haiget. Miks sa, et elupäike meid vahel alati meelde tuletada ras- lühikest aega ka soojendas keid päevi ja kaugeid aas- ja silitas. Ole tänatud kõ- taid, mida ammu juba katab gi helkjad päevade eest, tolm, põrm ja muud? Ühe kohami meile tulid igavikust, pealt, oleme väga hellad, Aga nüüd mine mulda magama nii et meie põhjamine kai- ja ära sega meid oma lägi- ne ja karg loomus kohe murtalolemisega. Nauda heites dub, kui meie minevikku õnnista meid veelkord, nii puudutame. Jääd tõsiseks ja nagu väone isa õnnistab oma isegi juhtub, et silmad muu- lapsi, kellel ei ole jätta tuvad niiskeks, kui oleks pärandiks ei tea kui suurt oma enda valu neid õrnalt varandust. Head ööd!" suudelnud. Kuulutame siin Selle lühikese sõnavõtu ja lahkel võõral pinnal sellele viskan mullapõue kolm mõõdunud osa oma minevikust peotäit liiva. Ja kõik mu surnuks, mis oli pine, ru- kodumalased teevad sama. suv ja tõi kaasa ainult Siis lähme laiali püs- piina. Ma kutsun kodumaa- tipäi, kindlal sammul, sil- si selle suure ja mehise mis elutuli ja südamas sel surnu matusele. Ja ma luban line usk ning lootus, et pidada hea kares lahkunule küll Jumal laseb lõpuks, lühikese leinakõne. See kõ- kõik hästi korda minna. Ise ne kõikis nii? Sa Eesti rah- aga ümisema enda ette või vaiminevik oled omil pikil laulema kõvasti, nii et tei elupäevil ja aastail valu- sedki kuulevad eestlaste ga pealt vandenud, kuidas palverändurite laulu: Sind piin tuli ja kais inimes- surmani küll tõi, aga ka- te elavat, tuksuvat südant, liks pidada.

KIRIKLIK ELU.

ÜHISLAUL TUSEDAMAKS.

Igasse kristlikku ühis-
konda kuulub ka kirik.
Eriksdalis areneb kristlik
töö innukalt, kuna siin on
kaks vaimulikku - praostid
J. Lattik ja A. Täheväli.
Organisti ülesandeid täi-
dab ustavalt helilooja Tu-
bin. Pühapäeviti juurjekind-
lalt peetavate jumalatee-
nistustel esinevad sageli
laugris viibivad laulu-
kunstnikud soolooetkanne-
tega. Lastele peetakse mit-
tu korda nädalas lastetun-
de, millest kuni 40 last osa-
võtab.

Ühistel õhtustel koosolekutel on peetud muuseas ka vajaliku sisuga kõnesid.

=====

- pärast rohkem rahvuslikku enesetunnet, usalduslikku suhtumist oma kaasmaalastele ning suuremat enesepiiramat üldsuse huvides. Ainult sel juhul suudame kildudest kokku sulatada tugeva ränikiivi, mis suudab vastu pidada igale läbikile.

Et kõrvaldada laulu sõna-
de mitteoskamise ebakoh-
ta, mis põhjustas meie
ühislaulu repertuaari pii-
ratust ja tõi tükki
ka ebakindluse ettekan-
dles meis lehe- ja õpi-
kutrukkalilt R. Loo-
ritsalt valimik laulusõnu üldise-
ka loodetavasti ka õige
usinateks tarvituseks. Viis-
side kätteõpetamisse on
mõeldud ei keegi vähem
kui meie alati abivalmis
Eduard Tubin. Ta mängib ju
malateenistustel koraale
kaasa, saadab lauljaid ja
tantsijaid nende esinemise
pühul, repeteerib väsimatu
ohvrimeelega harjutustel,
on kõige lihtsamad veel
organiseerimas kvartetti.
Tänaõnneks sellega, et
ilmutama täit hoopis jausi
nust ühislaulude õppimi-
sel tema juhatusel, et mei
ühine laul tõesti lähaks
tõusemaks!

ÜKSTEIST LÜHIKONET.

Meie lehe eelmises numb-
ris mainitud kõnelele li-
sands viimastel päevadel
veel paar nii et Eriksdals
Folksola võimlas esimese
karantiinikuu kestes onüld-
se peetud 11 lühikõnet;
järgnevad kõnelejad ja ai-
ned:
Kunstiarvustaja Hanno Kom-
pus: "Mõnesugustest tehni-
katest kujutavas kunstis",
Prof. Linari-Linholm: "maa-
põue varade avastamise mee-
toditest",
Prof. Indreko: "inimese tek-
kimisest",
Kirjanik Aug. Mälk: "Kirjan-
duse õigest lugemisest",
Insener Koddu: "Statistikat
naistoimkonna tööst karan-
tiini tootmiskorralduses",
Metsatöndlane Kruuse: "Eesti
metsamajandusest, metsatöö-
riistadest ja jahist",
Praost J. Lattiku sõnavõtt
kahenädalase karantiinis-
viibimise tähistamiseks,
Praost Täheväli: "Oxfordi
liikumisest",
Pedagoog pr. Raidmets: "Las-
te tootmisest",
Kirjan. Aug. Mälk: "Vilsan-
dist ja laevade surnuaiast",
Hr. R. Loorits ja ins. Koddu:
Selgusid ju juhiseid root-
sikeele õpiku trükkimise ja
koitmise kohta.

Loengute seeria jätkub
ja kavas on rohkemist veel.
uusi teemasid ja kõnelejaid
P. Olak.

LAAGRILAPSE PALVE.

Palun mitte väga kuri
olla, kui ma karjun. Olan ju
veel nii väike, ei oska veel
mõelda ega omi soovet kõnes
avalada. Kui mul on paha-
olla, siis muudkui karjun.
On mul külm või liiga soe,
siis karjun ja ema tuleb
appi. Kui mul on nohu, siis
on kolo paha olla ja kohe
kisub nutu lahti. Kõht valu-
tab ka vahetevahel ja jäl-
le ei saa ma siis muud te-
ha, kui äga nutan. Ema ei
saa mind igakord aidata, kui
gi ta seda tahaks, ega pea
paljusk mingit vaeva. Va-
hust ma ka jonnin, siis mu-
dugi on põhjust pahandada.
Ärge sellegipärast olge
kuri minu emaga. Tal on nii-
kuinii väga paha olla, sest
et ma teiste und segan.
Usun, et teil suurte in-
imestel jätkub minu jaoks
kannatust. Laske lapsuke-
des minu juurde tulla, üt-
les suu õpetaja. Kas teie
ei leiaks ka minu jaoks
head südant? -

R-ts.

TERVISHOOLIKKE JUHISEID.

- 1/ Parim abinõu soodimis-
rikete korral on: esimes-
te sümptomide esiletule-
kul kohe praetumisele asu-
da. Praet puhastab keha ja
vaimu. Ja - kui bene purgat,
bene curat - mis on ärase -
letatult: hästi ravib, kes
hästi lahtistab.
- 2/ Kurguhaiguste esinemisel
- kohe kurku arstile näi-
data. Hoiate nii end ja
kaaskõdanimikke nakkuse le-
viku resp. haiguse halve-
nemise eest. Mida varem
otstarbekohane ravi, seda
parem.
- 3/ Võime olla tänulikud
laagri juhatusele, kes ei
keela meile vajalikke
arstimeid, ka neid, mille
saamine hiljuti kodumaal
oli võimatu.

Dr. H. Rossman.

SELTSKONDLIK ELU.

Hooajale vastavat ele-
vust ei ole märgeta - puu-
duvad ballid ja kellaviie-
teed kohviga ja tavalise
algusaga kell kuus. Seda
enam aga on levinud suure
takti ja tagasihoidlikkuse
ga antavad õhtusöögid kit-
samatele seltskondadele,
millest on näha osa võt-
mas tuntud teadlasi, kõrge-
maid sõjaväelasi, majandus-
inimesi. Laevanduse ring-
kondades on enam levinud
härade kitsamad koosvi-
himised soolase/mitte hin-
nalt/laua juures. Kirjanik-
konnas näib enamarmastatud
olevat matineed - nagu oli
pärast pakkide saamist
kuuldavasti juhuseid.

Tänu kindlale laagri-
korrale ja meessoo silma-
paistvale endakaitsale ei
ole tõsisemaid juhuseid
Amori noolte läbi õtetul-
nud.

A. Lahe.

LAAGRIELUST.

Mitmel hommikul on kor-
taldatud Viktoria Pausepa
juhatusel mudilastele hom-
mikusi lastetunde. Need pa-
kuvad väikestele rohkem
tegevust ja lõbu nagu hra
Kõksi joonistamisõpetuski.
Et karantiini kitsuses
võimaldada, keha oma te-
gevusjõu säilitamist, toi-
musid härra Klemmeri ju-
hatusel hommikused võim-
lemistunnid. Kui tuleb
ilusaid sügispeevi, oleks
otstarbekas neid veelgi
jätkata.

MITMESUGUST.

Neil päevil saabus
kohale esimene saadetis
tubakat. Suitsumehed ase-
tasid sellesse kogu oma
vaba kapitali, mis enamas-
ti koosnes kahest hiljuti
saadud hõbökroonist. Tuba-
des oli neil päevil roh-
kesti suitsu ja inimesed
üksteise vastu head.

Nädala alul kinnitati
laagris kõigi südameid ja
südamealuseid väikese "hõ-
bedase kalakesega". See tu-
letas meelde kodumaad.

Saabus jälle uus saa-
detis pakke. Kohvrite lok-
sutamine ja raputamine oli
aga asjata. Midagi rõõmsat
polnud sealt seest kuulda.
Sedalaadi südamekinnitus
ei jaksanud nähtavasti hü-
pata üle tolliaia.

Jälle toimetati järjo-
kordset kurgukõditamist.
Paljud ei mäleta enam mit-
mes kord see on, kuid kin-
nitavad, et pulgad olnud
sedapuhku pikemad.

On selgesti märgata, et
me rannarahvas oleme. Kui-
das muidu seletada, et iga
inimese peale tarvitatakse
iga päev nii palju vett,
et selles võiks vabalt uju-
da.

Ühislaulu alal on mär-
gata edusamme. Oleks hea,
kui repetiitor korraldaks
natuke ka õsisist noraka-
mist. Praegu on see saja
nina häälitsemine väga
disharmoniline. Kui see
õppida harmooniliseks,
pakuks magamisruum maga-
jale suurt muusikalist
naudingut.

Ühes pesuruumis on te-
gevusse rakendatud paar
õmblusmasinat ja veel roh-
kem nobedaid näppe. See on
eriti teretulnud väikeste
laste huvides, kuid väga
kasulik ka suurtele las-
tele - meeste - kelle-
dest paljud on perekonnast
lahutatuna sel alal vaes-
lapse osas.

A.M.

Ilmus Sappiku "Prakti-
line rootsikeele õpik" laag-
ri enda poolt paljundatuna.
Seda paljundust tehti sel
määril, et kaugelt üle 1000
eks. võib anda ka teistele
eesti laagritele.

Väljaandja: Eriksdali Laager
Trükk: R. Loorits.

Toimetaja:

Peatoimetaja: J. Lattik
Tegevtoimetaja: A. Mälik
Toimetuse sekr.: E. Vallak

Talitus:

Eriksdali-laager
Ringvägen 58
Stockholm

Nr. 3. Stockholm. Pühapäeval, 5. nov. 1944a. I aastakaik

KES ELU ARMATAVAD.

J. Lattik.

Elu ise oli tulnud kord maa peale ja kattis inimestele lausa. Kõigile pidi jatkuma ruumi ja toitu. Mitte ükski ei tohtinud eemale jätta suurest pidupäevast ja pidu-sõst. Saabus suur päev. Murruna kogunes rahvas valgustatud ruumi ja tormas laudade kallale. Tekkis isegi rüselomisi võidujooksul pidulaule. Elu astus tuppa, vaatas ringi ja nägi oma imestuseks, et osa inimesi seisis seina ääres ja vaatas nälgjaste ning aukuvajunud silmadega pealt, kui teised söid. Mõni oli võtnud endale niipalju ruumi, et teised pidid püsti jalul seisma, jätma söömata ja kannatama nälga. Kõnetanud näljaseid, selgus lahkele ja suuremeelsele laukatajale, et need olid need, kes elu kõige enam armastasid ning omalt poolt jagasid inimestele elamiseks kõige ilusamaid ja suuremaid aendeid.

Kui palju on praegu surutud seina äärde inimesi, üksikuid rahvaid kogumi ja tuhandeid ning tuhandeid kodutuid, kelle jaoks ei ole aset ega ruumi suures laias ning rikkas maailmas. Ometi pidi maailmas Looja soovil ja tahtel jatkuma kõigile päikest, õnne, leiba ning ulualust.

Huultale tulevad hinged sügavusest kuumad ning tuliselt põletatud küsimused - miks on see nii? Ja miks vajavad ühed nii palju õhku, valgust, toitu ja soojust, et teistele ei jää muud üle, kui kannatused, puudus ja viletsus ning nälga.

Et nad õpiksid elu armastama. Sest armastus ei tee oma kõrget ja pühitsetud tõe mitte täis-sõnute ja joobnute keskel. Ei ole tema tegevusepiirkond seal, kus valitseb küllus kuni kurguni. Seal ei tunta teda, vaid saadetakse, kui kor-

MISSUGUST VAATLEJAT INKAB KUNSTNIK.

Hanno Kompus.

Meie suhtumine kunstiga ja selle tegijasse, kunstnikku, on sageli täis vasturääkivusi: eeldame ühelt poolt, et kunstnik oleks erandisik selles mõttes, et ta teeb midagi, milleks me ise pole võimelised; aga teiselt poolt nõuame, et see mis ta teeb, kajastaks täpselt meie kujutelmi, arusaamist ja maitset. Juhtub see olema teisiti, siis oleme kohe valmis põlastama: kunstnikul pole fantaasiat, ta viril-dab, ta algupäraseb, tal pole maitset. Nõuame võimatut: kunstnik seisku meist kõrgemal kuid ühtsegu püsi-gu meiega samal tasemel.

Teisi arvustada on mugavam, kui ennast. Kui sageli oleme siis õige vaevunud küsima eneselt, mis allikatest toituvad meie kujutlused ja arusaamised, meie maitse? Kas need pole tihti väärikujutlused, eelarvamised, ebamaitse?

Margit Abenius, Uppsala ülikooli kirjandusteaduse doktor, juhib tähelepanu argile suuorale ohule, "et me sulgume iseendasse, et me takerdume oma eelarvamistesse ja mehaniseerime". Kes seda oh-

tu pole märganud, ega õigeaegselt väärtustanud, sellelt ei saa oodata kaasa mineku võimet ega tahtki loomingu-ga, mis ikka tähendab uue taotlemist. Seniaste tõekspidamiste ja hinnangute loovutamist. See võime aga kisab kõige valjemini: nõtkuse, ka võimalise nõtkuse säilitanu võtab tõuke uuest, mis te-dab tabab, elastiselt vastu ja liigub edasi uue sihi suunas, kivinenud saab vaid põrutada ja on pahur.

Ons vaja veel ütelda, et ükski kunstnik ei ihalda pahurat vaatlejat, vaid seda teist, kel on taht, võimet ja valmisust temaga kaasa minna avastama seni tundmatut, seni nähtamatut, seni tähelepanematut, kes järele sel kombel avardada ennast ja oma maailma, keda kihutab ootus midagi endas märatada ja elavaks teha, millelegi kuu-ju leida, mis seni üinus, oli tuim ja vormitu, kellele pinget toob rõõmu, laisk-loidus aga tuska. Seda teist, kelles kiik pole vaibunud purjetada otsima uusi rendu, nagu muistne vikerlane!

jus ukse tagant minema. Oeldakse, et armastuse nimelist suurst meil ei tuntu. Nii nagu ei tunne ka need 88 ning tormi metsikut jõudu, kes kunagi ei ole tormi käes olnud ja kelle hinge ei ole puudutanud valu. Meid ja meie rahvast on külastanud kõik mured ja vaevad. Kannatused on kui malleldi otsinud üles iga eestlase toakse ja astunud kutsu-mata tuppa. Seal nad tegid puhta töö. Aga igavene tõde on see, et mure jälgedel kõnnib armastus ja korjab üles purustatud südame ja lõhutud kodu kilde, et neist kokku liita uut kodu, uut südant, vana kulunud kodu ning sü-

dame asemale. Oleme selles teadlikud, et külalislahke Rootsi kuningriigi pin-nal hõljub, liigub, lena-leb nägemata silmale, aga südamega tuhat korda päh-tud, üks salapärase kuu, võibolla ta kannab valgeid riideid, seda ma hästi ei tea, aga ta nimi on armastus, vaatab igale põ-genikule lahkesti silma ning küsib: kes oled si-nagi see, kes nüüd elu kõige rohkem armastab ja annab oma parima selleks, et sa ise ja su rahvas ei kaoks ega väsiks suuril võitluse päevil.

Kui need, kes elu ja oma kodumaad kõige rohkem armastavad, niisugused ta-hame olla.

PIISKOP PROF. J. KÖPP 70-NE AASTANE.

9. nov. pühitseb piiskop Dr. J. Köpp, kes asub praegu Fagersjö laagris, oma 70-nda aastast sünnipäeva. Kuna piiskop omab kogu meie rahva üldise austuse ja lugupidavuse, oleks tahtnud näha harukordse sünnipäeva vährikamat pühitsemist. Ent nüüd peab piiskop seda pühitsema isoleerituna välismaailmast ja isegi oma kõige lähemast ja armsamatest perekonna liikmetest.

Kogu Eriksdali pere soovib meie lugupeetud ja armastatud piiskopile südamest õnne ja Jumala õnnistust paljudeks edaspidisteks aastateks.

A. Täheväli.

FILMIETENDUSI.

Laagrielu ajaviite-osa mitmekesistamise raames on meil toimunud paar hääd kinoõhtut.

Avaetendus kitsas-filmiga toimus 25. okt. sa.

ja kanti ette kultuurfilm "Me ja rahvas". Mainitud film tutvustas meid lähemalt Rootsi maalilise maastiku, põllumajanduse ja tööstusega. Lisaks lühifilmid "Puidu ümberõõtamisest ja kuivikleiva valmistamisest".

Järgnev etendus toimus 26. okt. juba normaalkelafilmiga kusjuures ettekandele tuli film "Punane Nelk" - peaosis Leslie Howard ja Merle Oberon. Mainitud film viis meid tagasi Prantsuse revolutsiooni päevisse või nn. tapakirve aastatesse.

28. okt. kandis hra prof. Linari-Linholm oma kitsasfilmi projektoril ette huvitavaid tema enda poolt võetud Lõuna-Aafrika filme.

Lisaks haruldasele värviküllane värvifilm Londoni Botaanika siast ja autori idüllilisest kodust Valkes.

Kõiki nimetatud etendusi jälgiti kogu laagri-olijate poolt haruldase elavusega ja loodetavasti need ei jää viimasteks.

Paul Leithammel.

MITMESEUGUST.

Laagri elust.

Neil päevil ilmusid meie laudadele Rootsi ja Eesti lipud. Need, nagu paljud muudki hääd asjad, andis meile laagrijuhataja pr. Wahlgren. Me kasutame siinkohal juhust, et eriti alla kriipsutada ja tänulikult tunnustada seda häätõhtlikku hoolitsust ja püüdlikkust, millega pr. Wahlgren ja tema abi hra Tilling püüavad meie kitsast elamist siin lähedamaks ja mitmekesisemaks teha.

Möödunud pühapäev erines teistest sarnasest. Sel päeval külastas meid piiskop Köpp, pidades laagriperele mõjuka jutluse. Jumalateenistust kaunistas mõjukalt Harry Kaasiku laulud "Ave Maria".

A.M.
Reedel 3. nov. toimus meie laagris asuvate lavakunstnike poolt meeleolu õhtu rootsi külalis-tele. Õhtu eeskava osa täitsid lauljad O. Tiideberg, E. Karisoo ja H. Kaasik. tantsijatest esinesid Klaudia Mäldutis ja K. Koks. Näitlejatest M. Parikas ja Agnes Lepp-Kaasik. Klaveril saatis helilooja Tubin.

Laagris korraldati korona võistlused Eriksdali meistri nimel. 46 osavõtjast tuli meistriks E. Vallak, teisele kohale E. Kalmet ja kolmandaks E. Dolf.

Segapaarismängus võitsid esikoha paarid E. Dolf - prl. A. Nyman, teiseks tulid M. Kamberg - prl. M. Mark ja kolmandaks E. Vallak - pr. M. Lagus.

Võitjatele oli laagri juhataja poolt väljapandud auhinnad, millised laagrijuhataja isiklikult üles andis.

E.V.

KOULUTUSED.

Feliks Rootsi / Tallinnast / ja Dr. Valentin Gutfeldt / Pärnust / otsis Asta Laandi Teat. slt.

Virve Thomson palub teat. omastest slt.

Väljaandja: Eriksdali laager
Trükk: A. Loorits & E. Roog

SOOVISEDEL SUURTELE LEHTEDELE.

Meie siin Eriksdali karantiinis oleme põneva huviga lugenud "Teataja" ja "Valis-Eesti" esimesi numbreid. Me oleme rahul peaaegu kõigega, mida neis pakutakse ja me teame hästi, et üks number ei saa sisaldada kõike, mida lugejaskond hädasti vajab. Aga omad ei melda me ootama jääda, kas ja millal tuleb see, mida seal ei olnud ja mis meile ometi tundub olevat äärmiselt tähtjas. Seepärast lubatagu alljärgnevalt esitada väike soovisedel selle kohta, mida lähemal nädalail neist lehtedest otsime. See on peamiselt praktilist laadi ja selle rahuldamiseks peaks nii mõnelgi kauemat aega siin asunud eestlasel olema jatkuvall määrall kohalike olude tundmist.

1/ Millised on Rootsis töötamise võimalused töötamistingimused ja töötasud eesti põgenikele: a/ naiste tööaladel, b/ metsatööl, c/ põllumajanduses /töölistele, tööjuhatajatele, agronomidele, d/

vabrikutes, e/ kalanduses f/ laevadel h/ käsitööde alal, i/ vaimutöö kaasarvatud lava- ja muusikakunstid.

2/ Kas oleks välja-vaatada neil, kes soovivad endid elatada või osagi tööjõudu pühendada kodulindude kasvatamisele, siandusele j.n.e.

3/ Mill määrall esinevad üksikud provintsipaigad elumaksamuselt suurlinnadest ja, vastavalt sellele, kuhu tuleks eest- ti põgenikul eeskätt suunduda töö ja leiva otsimisel - kui talle jääb valikuvabadus.

4/ On enesestmõistetav, et Eesti Komitee või Eesti Seltsi juures töötab mingi töövahenduse või nõuandebüroo. Oleks tänuväär, kui lohed annaksid väikese ülevaate selle büroo tegevusest.

5/ Teatavasti on üksikuil üliõpilasil võimalik oma õpinguid jätkata Rootsi ülikoolides. Kas leiduks vastavaid võimalusi ka meie konservatooriumi ja teatrikooli õpilasi?

Toimetuse:
Peatoimetaja: J. Lattik
Tegevtoimetaja: A. Mäik
Toimetuse sekr.: E. Vallak

Khesolevat numbrit on trüki-
tud üheksa eksemplari. Nr. 4

Talitus:
Eriksdali laager
Ringvägen 58
Stockholm

Nr. 4. Stockholm. Pühapäeval, 12. nov. 1944. a.

I aastakäik

LAHENDAMATA KÜSIMUSED.

August Gailit.

On lõppenud või osaliselt lõppemas eesti põgenike karanteeni olukord ning nad siirduvad lähemal ajal oma igapäevasele tööle. Inimesed, kes ligi paar kuud moodustasid omaette seltskondi, valguvad nüüd üksikult mõõda maad laiali. Viies enestega kaasa rida lahendamata küsimusi. Alles nüüd tekivad mures - kuidas areneb meie koolide asutamine, koguduste loomine, organisatsioonilised küsimused?

Väga suuri raskusi on ette näha meie haritlaskonna ja kunstitegelaste otstarbeka rakendamise. Poleks loomulik, et suurte võimistega kunstnikud siirduksid metsatöödele või nimekad kirjanikud läheksid lihttöölistena tekstiiltööstustesse. Meie ei tohiks lubada, et rohkete põgenike vaimlised huvid jääksid rahuldamata ning et me langeksime tagasi taseni, kus olime aastakümned tagasi. Suurte pingutustega oleme jõudnud kultuuriliselt kõrgele järjele - siit oleks vaid edasiminekuks, mitte tagasilaskumine.

Unistame oma elujõulisest, kuigi pisikesest peatrist, kuna nimekamad näitlejad on tulnud võrdsile meiega kaasa. Samuti on lugu kirjanikkudega, kes ootavad loomisvõimalusi ning tegutsemist oma kutsealal. Eesti Komitee on seatud raskete probleemide ette, missuguseid ei saa edasi lükata või lahendamata jätta. Meie peaksime end pingutama, et see meie rahva väärtuslik kild, mis olude sunnil on paisatud sõbralikku Rootsi, ei hääbuks, vaid et ta oma töö ja visadusega aitaks kaasa meie kultuuri edaspidisele arengule.

Kas suudavad neid küsimusi lahendada praegu tegutsevad eesti organisatsioonid või tuleb selleks otsida muid teid, näitab lähem tulevik.

Praegu veel pidurdamatult edasi möllav sõda, on muutnud paljud õitvad maad surnud varemeteks väljaks ja lõhkunud paljude rahvaste elu. Paljud on hukkunud ja palju võib hukkuda veelgi, kuid nagu puu ajab end püsti püües tormihüli ja nagu tuleasemelegi hakkab jälle kasvama rohi - nii loodavad sõjatormist pääsnudki uue päeva päikesele.

Selles lootuses peab elama küll kõige rohkem meie uus põlv - meie lapsed ja noored. Nende luua jääb meie kaugem tulevik, nende üles ehitada uus elu. Kuid viimased aastad on küllalt hävitavalt rüüstanud ka laste ja noorte elu. Nende vanemad on jäänud varanduseta, mis aitaks lapsi seada elujärgjelle. Isamaa on võraste, raudsete saabaste tallata ja sealt pääsnud on tuulte lükata.

Nõrgad murduvad seesugustes katsumistes. Meie aga ei tohi murduda. Järjekult ei tohi meie maad anda mingile nõrkusele.

LAAGRIELUST.

Möödunud nädalal korraldati sõrgisaalis oma perele ja rootsi külalistele seoses segaeeskavalise õhtuga ka eesti käsitööde näitus. See ei saanud muidugi olla mingil kujul täielik, kuid mõnede rahvariietega, villaste esemetega, kudumis- ja näputöö väljapanekuga ja mõne Taska kunstkõitega mõjus ta siiski õige piltlandvalt. Väljapaneku välisele küljele tuli kindlasti kasuks härrade Kompuse ja Koddu kaastöö.

Meelelahutuste sarjas toimus mõni aeg tagasi lisaks oma eeskavadele viiuli-virtuoosi ja pedagoogi esinemine. Koos selletustega heliteoste olemusest, tõlgitsemisest ja mõistmisest, oli kunstniku esinemine omapärastel värskendav ja mõnes suhtes teadmisigi rikastav.

A.M.

NOORED OOTAVAD.

August Mäik.

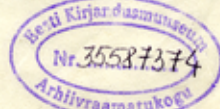
Kuna oleme aga kaotanud palju välistest võimalustest, peame olema seda tugavamad seesmiselt. Eesti rahvas on meeleheites - eestl meel peab aga jääma viaks nagu on visa kõik, mis pärit meie kodumaalt. Meie meel peab olema tugev; meie keel peab kõlama edasi siin ja sealpool Balti merd.

Et see nii oleks, seks vajavad aga eeskätt eriti põgenike lapsed õiget suunamist ja kasvatavat tuge. Noorteühingud, koolid, laagreid külastavad ringreferendid ja palju muud peab selleks kaasa aitama. Kuid eeskätt antagu neile kätte eesti raamat. See, mis kannab edasi eesti vaimuloomingut! Ja see, millest nad õpivad esimesi tähti ja mille teel nad lähevad vastu neile osaks saanud kurjale ja tormisele elule. Lapsed ja noored ootavad. Aeg kaob aga kiirelt. Me peame siin kohe midagi tegema, kui me tahame mitte ainult püsida vaid ka tõusta ja minna edasi.

PIISKOPI SÜNNIPÄEV.

Piiskop Köpp'u 70. a. sünnipäev 9. skp. kujunes ilusaks elamuseks piiskopile ja kõigile sellest osavõtjale. Hommikul kell 9 peeti Fagersjö laagris päevakohane jumalateenistus. Kell 12 oli Stockholmis piiskop Björkvisti juures lunch, millest kitsam ring osa võttis. Külaliste hulgas oli ka piiskop Björkvist abikaasaga ja Gotlandi piiskop Ysander. A. Rei, meie laagrist praostid Lattik ja Täheväli. Stockholmis piiskop tervitas meie piiskoppi. Ühtlasi anti üle Rootsi kiriku lauluraamat. Õhtul kell 8 oli Ersta Diakonissi asutuse juhataja õpetaja Danelli juures kaetud teelaud. Sellest võttis osa umbes 50 kutsetud külalist, neist rõhuv enamus kodumaa ja Stockholmis eesti tegelasi.

A.T.

SÜNDMUSTE ÜLEVAADE.

=== Läänud kümme päeva mõeldusid USA presidendil valimise tähe all: Roosevelt valiti tagasi neljandamat korda presidendiks, mis on esmakordne nähe USA ajaloos.

=== Maailmasõja tegevus piirdus kohaliste operatsioonidega ja tugeva Rühirima õhublokaadiga.

=== Põhja frondil Saksa väed on tagasi tõmbunud Soomest Norra territooriumile.

=== Kuramaa sillapea püsis veel, kuid sakslased on teatanud, et selle evakueerimine on paratamatu.

=== Ida-Preisimaal on front kujunenud stabiilseks. Moskva teated mainivad, et kõik saksa pealetungid on tagasi lüüdnud Sakslased teatavad Goldapi linna tagasivõtmisest ja vene garnisoni hävitamisest.

=== Ungaris on front jõudnud Budapestini, kus mõllavad tänavavõitlused.

=== Lääne frondil on Hollandis, Aachenil kui ka Metz juures arenemas suurejoonelised lahingud, mis võivad tõusta üldpealetungiks Saksa kindlusele Läänest ja ka idast.

=== Okupeeritud Hollandis, Daanis ja Norras on elanike olukord kujunenud äärmiselt raskeks. Kohati valitseb nälg. Hollandis puudub paiguti joogivesi, sest pumbad ei tööta kivisõe puudusel.

=== Tegelik vastuhakk okupatsioonivõimudele loetakab eriti Daanis ja Norras.

=== Sakslased omalt poolt ei jäta tarvitamata rangetid surveabinõusid.

=== Mõeldunud nädalal toimus palju juhtivate meeste kõnesid. Stalin tähendas aastapõhva kõnes, et Saksamaa võidetakse peat-

selt ning sunnitakse poliitiliselt, majandusliseselt ning sõjaliselt olukorda, mis kauaks takistab organiseerida uut pealetungi.

=== Churchillil viimaste kõnede põhitoon oli tagasihoidlikum: sakslased võidetakse alles kevadel 1945 ja jaapanlased aastahiljem.

=== Hitler loobus traditsioonilisest 9. nov. kõnest ja kõik Müncheni väljaastumise mälestuspäeva pidustused jäid ära.

H. Normak.

MITMESUGUST.

Kurkudes leidub ikka veel pisikuid ja Eriksdalil jätkub karantiini. Abielulised loodavad, et nende eemalolevad abikaasad kauase lahusoleku põhjusel veel ei annaks sisse abielulahutuse taotlust, sest kord tõuseb vabaduse päike ka Eriksdalis.

Sel nädalal jagati riidevarustust. Väga paljud on hädas, kuidas oma kehariietele sobivaks teha. Kuigi meil on laagris kuulus kirurg, nõuab küsimuse lahendamise siiski suurt sagimist.

Mõeldunud nädalal jatkusid korona-võistlused. Sedapuhku mees-paarisvõistluste sarjas. Võitjaks tulid paarid: I- E. Vallak - J. Vender, II- E. Dolf - H. Kaasik ja III- E. Kalmet - E. Valdmaa. Võitjatele olid laagri juhatuselt poolt välja pandud auhinnad.

Neljapäeval, 9. nov. toimus meie laagris märtpõhva maskiõhtu. Oli rohkesti huvitavaid maske, ettekandeid ja lõbu. Kolmele parimale ja huvitavamale maskile anti auhindu.

Margarete vallisto otsib onutütar ja tuttavaid Auguste, Johanna ja Hedi Luck'i, Aleksander Ehrmann'i, Julie Anvelti, Erika ja Vardo Eerik'ut. Teat slt.

Dagmar Hansen otsib Selma Tiiv'i. Teat. slt.

Viktor Lehes, palun teatage oma asukoht Voldemar Särg'ile slt.

Melitta Luuk ja Heljo Pratkan teatage oma aadressid Thea Roog'ile slt.

Otto Saar soovib kõigi tuttavatega ühendusesse astuda ning enesest teadustada. Eriti olen huvitatud perekond Kena'de, Matiesenite ning Raidarude saatusest. Teat. slt.

Karl Vellner tervitab kõiki sugulasi ja tuttavaid. Aadress slt.

Eerik Kalmet, Kablist, otsib sugulasi ja tuttavaid Eestist. Teat. slt.

Ins. M. Koddu otsib adv. Friedrich Rosenbergi. Teat slt.

Perekonnad Neidre ja Kori otsivad sugulasi ja tuttavaid. Teat. slt.

Otsin oma vihameni. Teat. slt.

Ins. A. Lossmann'i abikaasaga otsib A. Anvelt. Teat. slt.

Rudolf ja Mergina Loorits otsivad tuttavaid. Teat. slt.

Prof. A.A. Linari-Linholm otsib sugulasi ja ametivendi. Teat. slt.

Perekond Aleks. Müllert ja Linda Nuudi't Läänemaal otsib Aune Nyman. Teat. slt.

Ferdinand Raba otsib abikaasat Alide Raba ja tuttavaid. Teat. slt.

Magda ja Artur Prikel, Juuru vallast, palun teat. Hilda Toimele slt.

Dr. med. Georg Martinoff palun teat. enda aadress Zoja Nõmm'ile slt.

Pauline Onno otsib õde Johanna Onu. Teat. slt.

Ida Udeva otsib venda Tõnis Kaljuhd'i, isa Aleksander Tiisfeldti ja täditütart Meta Jürgen'i. Teat. slt.

Flory Aun otsib ema Mathilde Pärge'i vend Leo Pärge'i abikaasaga, õde Elsi Raama't abikaasaga ja prof. Helmuth Freymuthi. Teat. slt.

Amanda Lepviikman otsib õde Alise Lingeim'i ja mehe õde Salme Leppa ja mene venda Joh. Lepviikman'i. Teat. slt.

Otsin sugulasi Marie Jürisoo'd, Herta Naglas't, Beate ja Evalt Reinsaar't, Elfriede Gross'i ja tuttavaid. Teat. Ada Jürisoo'le slt.

Otsin sugulasi Ilmar ja Heino Prüller'i ja õde Hilja Pavelson'i. Teat. Elfriede Pärson slt.

Nikolai Kirshakov-vestersten'i perega otsib poeg. Teat. slt.

Talitus: R. Loorits

Trükk: T. Roog & V. Thomson

Kes teab midagi perekond Rezold ja Meiel'ite saatusest. Palun teat. slt. Margit Lagusele.

Karol ja Julia Merson'i otsib Hilda Jallajas. Teat slt.

Otsin Asta Kiiviti. Teat Pauline Sõrm'ile slt.

Otsin sugulasi ja tuttavaid. Teat. Helmi Valvet slt.

A.F. Tuvikene otsib sugulasi ja tuttavaid. Teat. slt.